

VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI

VÕ THỊ MINH LỆ

**MÔI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG
VÀ TĂNG TRƯỞNG NHANH: KINH NGHIỆM CỦA HÀN QUỐC,
TRUNG QUỐC, THÁI LAN VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI – 2016

VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI

VÕ THỊ MINH LỆ

**MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG
VÀ TĂNG TRƯỞNG NHANH: KINH NGHIỆM CỦA HÀN QUỐC,
TRUNG QUỐC, THÁI LAN VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Kinh tế quốc tế

Mã số : 62.31.01.06

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

1. PGS.TS CHU ĐỨC DŨNG
2. PGS.TS BÙI QUANG TUẤN

HÀ NỘI – 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng phân tích trong luận án có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng và được công bố theo đúng quy định. Toàn bộ kết quả nghiên cứu của luận án chưa từng được ai công bố tại bất cứ công trình nào.

Nghiên cứu sinh

Võ Thị Minh Lệ

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của luận án.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án.....	3
4. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu của luận án.....	4
5. Đóng góp mới về khoa học của luận án	5
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án	5
7. Cơ cấu của luận án.....	6
Chương I. TỔNG QUAN TÀI LIỆU VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÀ TĂNG TRƯỞNG NHANH.....	7
1.1. Tổng quan tài liệu lý thuyết về mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	7
1.1.1. Phát triển bền vững, tăng trưởng và tăng trưởng nhanh	7
1.1.2. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh.....	9
1.2. Tổng quan tài liệu nghiên cứu thực tiễn trong nước và nước ngoài về mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	13
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước	13
1.2.2. Tài liệu nghiên cứu ngoài nước	18
1.3. Đánh giá về các nghiên cứu đã có.....	22
1.3.1. Về các lý thuyết và nghiên cứu thực tiễn.....	22
1.3.2. Bình luận về cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu	24
1.3.3. Bình luận về kết quả đã được thống nhất và chưa thống nhất	24
Chương 2. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VÀ THỰC TIỄN VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÀ TĂNG TRƯỞNG NHANH ..	25
2.1. Một số khái niệm cơ bản.....	25
2.1.1. Khái niệm phát triển bền vững	25
2.1.2. Tăng trưởng kinh tế và tăng trưởng nhanh về kinh tế	26
2.2. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh.....	29

2.2.1. Một số lý thuyết có bàn về mối liên hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	30
2.2.2. Cách tiếp cận để đánh giá mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	37
2.3. Nhân tố ảnh hưởng đến mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh.....	39
2.3.1. Nhận thức và tư duy phát triển.....	39
2.3.2. Mục tiêu phát triển.....	40
2.3.3. Thể chế của nhà nước.....	42
2.3.4. Sự tham gia rộng rãi của các bên liên quan	43
2.3.5. Lợi ích của các bên tham gia	43
2.3.6. Nguồn lực.....	44
2.4. Các tiêu chí và chỉ số nhận biết để đánh giá mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	44
2.5. Khung phân tích mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	48
Chương 3. MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÀ TĂNG TRƯỞNG NHANH CỦA HÀN QUỐC, TRUNG QUỐC VÀ THÁI LAN.....	50
3.1. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Hàn Quốc	50
3.1.1. Chủ trương phát triển kinh tế của Hàn Quốc qua từng giai đoạn	50
3.1.2. Thực trạng và chính sách điều chỉnh mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Hàn Quốc.....	53
3.1.2.1. <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề về kinh tế của Hàn Quốc.....</i>	<i>53</i>
3.1.2.2. <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề xã hội của Hàn Quốc</i>	<i>58</i>
3.1.2.3. <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề môi trường nảy sinh của Hàn Quốc</i>	<i>65</i>
3.2. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Trung Quốc	70
3.2.1. Một số quan điểm và mục tiêu phát triển trong các văn kiện của Đảng và Nhà nước Trung Quốc	70
3.2.2. Thực trạng và chính sách điều chỉnh mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Trung Quốc.....	70
3.2.2.1 <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề kinh tế của Trung Quốc</i>	<i>70</i>
3.2.2.2. <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề xã hội của Trung Quốc</i>	<i>75</i>
3.2.2.3. <i>Tăng trưởng nhanh và những vấn đề môi trường của Trung Quốc</i>	<i>83</i>
3.3. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Thái Lan.....	93
3.3.1. Chủ trương phát triển kinh tế xã hội của Thái Lan.....	93

3.3.2. Thực trạng và chính sách điều chỉnh mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Thái Lan	94
3.3.2.1. Tăng trưởng nhanh và những vấn đề kinh tế của Thái Lan	94
3.3.2.2. Tăng trưởng nhanh và vấn đề xã hội của Thái Lan	101
3.3.2.3. Tăng trưởng nhanh và vấn đề môi trường của Thái Lan	104
CHƯƠNG 4. MỐI QUAN HỆ GIỮA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÀ	114
TĂNG TRƯỞNG NHANH CỦA VIỆT NAM: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT	114
GIẢI PHÁP CHÍNH SÁCH	114
4.1. Các quan điểm của Đảng và Nhà nước về mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	114
4.1.1. Bối cảnh trong và ngoài nước	114
4.1.2. Quan điểm của Đảng và Nhà nước qua các Văn kiện	114
4.1.3. Những vấn đề đặt ra đối với phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Việt Nam	116
4.2. Mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Việt Nam ...	118
4.2.1. Thực trạng mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Việt Nam	118
4.2.2. Một số thách thức chính đối với phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh của Việt Nam	123
4.3. Kinh nghiệm của các nước và bài học cho Việt Nam.....	125
4.3.1. Kinh nghiệm của Hàn Quốc, Trung Quốc và Thái Lan.....	125
4.3.2. Một số bài học cho Việt Nam.....	134
4.4. Một số đề xuất giải pháp chính sách cho Việt Nam	138
4.4.1. Đề xuất về quan điểm và mục tiêu chính sách phát triển	138
4.4.2. Đề xuất về các giải pháp chính sách.....	139
4.4.3. Điều kiện để thực hiện thành công	147
KẾT LUẬN	149
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TÁC GIẢ	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Tiếng Anh	Tiếng Việt
ADB	Asian Development Bank	Ngân hàng phát triển Châu Á
BOD	Biochemical Oxygen demand	Nhu cầu ô xy hóa sinh
CIA	Central Intelligence Agency	Cục Tình báo trung ương Mỹ
CGSDI	Consultative Group on Sustainable development Indicators	Nhóm tư vấn về các chỉ số phát triển bền vững
CNH, HĐH		Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CO ₂	Carbon dioxide	Khí carbon dioxi
CRS	Constant returns to scale	Lợi tức không đổi theo quy mô
CSD	Commission for sustainable development	Ủy ban phát triển bền vững
GEM	Gender empowerment Measure	Đo lường quyền lực giới
GDI	Gender related Development Index	Chỉ số phát triển liên quan đến giới
ICOR	Incremental capital output ratio	Tỷ lệ vốn trên sản lượng tăng thêm
EPI	Environmental Performance Index	Chỉ số thực hiện môi trường
GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
HDI	Human Development Index	Chỉ số phát triển con người
HPI	Human Poverty Index	Chỉ số nghèo nhân văn
IEA	International Energy Agency	Cơ quan năng lượng quốc tế
ILO	International Labor Organization	Tổ chức lao động quốc tế
IMF	International Monetary Fund	Quỹ tiền tệ quốc tế
IUCN	International Union for Conservation of Nature	Hiệp hội Bảo tồn Thiên nhiên và Tài nguyên Thiên nhiên Quốc tế
KDI	Korea Development Institute	Viện phát triển Hàn Quốc
LHQ	United Nations	Liên hợp quốc
MDGs	Millennium Development Goals	Các mục tiêu phát triển thiên niên kỷ
MHW	Ministry of Health and Welfare	Bộ y tế và phúc lợi
NDT		Nhân dân tệ
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development	Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế
PM	Particulate matter	Hạt bụi lơ lửng
SDGs	Sustainable Development Goals	Mục tiêu phát triển bền vững

TFP	Total Factor Productivity	Năng suất nhân tố tổng hợp
UNEP	United National Environment Program	Chương trình môi trường của Liên Hợp quốc
UNDP	United Nations Development Program	Chương trình phát triển của Liên hợp quốc
WDI	World Development Indicator	Chỉ số phát triển thế giới
WB	World Bank	Ngân hàng thế giới
WTO	World Trade Organization	Tổ chức thương mại thế giới
WWF	World Wide Fund for Nature	Quỹ bảo tồn thiên nhiên thế giới
WCED	World Commission on Environment and Development	Ủy ban thế giới về môi trường và phát triển

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Tiêu chí đánh giá và chỉ số đo lường mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh.....	47
---	----

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình: 1.1. Những vấn đề môi trường và tăng trưởng kinh tế.....	10
Hình 2.1. Đường cong (hình chữ U ngược) biểu diễn bất bình đẳng trong phân phối thu nhập của Simon Kuznets	33
Hình 2.2: Các cam kết quốc tế.....	41
Hình 2.3: Khung phân tích mối quan hệ giữa phát triển bền vững và tăng trưởng nhanh	49